

Sygn. akt I UK 124/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania W. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 października 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 października 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 5 grudnia 2013 r. i oddalił odwołanie W. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 29 marca 2013 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego polegające na obrazie art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dalej jako rozporządzenie), przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 15 lipca 1991 r.

powód nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych i w konsekwencji niezaliczeniu powodowi do stażu pracy w warunkach szczególnych tego okresu, podczas gdy zarówno z przepisów, jak i ze zgromadzonych dowodów w sprawie wynika, iż powód spełnia przesłanki niezbędne do przyznania emerytury w obniżonym wieku, bowiem w podawanych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace wymienione w Wykazie A, dziale XIV, poz. 24 stanowiącym załącznik do rozporządzenia, jako osoba sprawująca nadzór nad osobami wykonującymi fizyczne prace w warunkach szczególnych, o jakich mowa w wykazie.

Wskazując na powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury od dnia 1 lutego 2013 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono: 1) występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, jakim jest pojęcie: „zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze” w rozumieniu art. 32 ust. 1 i art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, warunkujące uprawnienie do nabycia prawa do emerytury na warunkach określonych w tych przepisach, w szczególności w kontekście umiejscowienia konkretnego stanowiska pracy w poszczególnych wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia i konsekwencji z tego wynikających w świetle przyznania prawa do emerytury, zwłaszcza gdy wykonywane przez ubezpieczonego czynności są tożsame ze wskazanymi w wykazie A, jednakże w świadectwie pracy zostały przyporządkowane jednocześnie do wykazu A i wykazu C rozporządzenia; 2) potrzebą wykładni art. 32 ust. 1 i art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia i rozstrzygnięcia, czy w razie niejednoznacznego wskazania przez pracodawcę w świadectwie pracy rodzaju wykonywanej pracy w odniesieniu do poszczególnych wykazów zawartych w rozporządzeniu albo wskazania rodzaju pracy niewymienionego w wykazie B lub C rozporządzenia, istnieje możliwość zakwalifikowania faktycznie wykonywanych przez pracownika zajęć jako pracy na stanowisku wskazanym w wykazie uprawniającym do niższego wieku emerytalnego. W tym zakresie skarżący powołał

się na poglądy wyrażone w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 195/07; z dnia 30 listopada 2000 r., II UKN 93/00; z dnia 6 maja 2004 r., II UK 344/03 (OSNP 2004 nr 23, poz. 407); oraz z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, wskazując, że w części z nich przyjmuje się, że osoby zatrudnione na stanowiskach nieobjętych wykazem A lub B rozporządzenia nie mogą ubiegać się o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, a z drugiej strony stwierdza się, że dla oceny spełnienia przesłanek do nabycia prawa do emerytury nie ma znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, a jedynie rodzaj wykonywanych czynności (tak w wyroku w sprawie I PK 194/08).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi

zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania już tylko dlatego, że ograniczając się do

sformułowania wątpliwości i stwierdzenia, że stanowią one istotne zagadnienie prawne oraz świadczą o potrzebie wykładni konstruujących to zagadnienie przepisów, nie przeprowadza żadnego wyводу jurydycznego dla wykazania, że wątpliwości takie faktycznie istnieją i wymagają zaangażowania tego Sądu.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, iż przepisy rozporządzenia, jako szczególne, nie podlegają wykładni rozszerzającej i „dopasowywanie” prac wymienionych w skreślonym wykazie C załącznika do rozporządzenia, do prac objętych wykazem A tego załącznika należy uznać za *contra legem*, zwłaszcza że wykonywanie pracy wymienionej w wykazie C również w stanie prawnym obowiązującym do wejścia w życie ustawy emerytalnej nie było przesłanką nabycia prawa do emerytury w wieku określonym w § 4 pkt 1 rozporządzenia, lecz jedynie uprawniało do jej wzrostu (por. np. powołany przez Sąd odwoławczy wyrok z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 96/04, LEX nr 979167). Podkreśla się, że niedopuszczalne jest przyporządkowanie do wykazu A (obejmującego prace związane z kontrolą i dozorem inżynieryjno-technicznym) pracy zakwalifikowanej jako praca z zakresu nadzoru budowlanego i przyporządkowanej do wykazu C, chyba że ujawniono okoliczności wskazujące na inny zakres lub rodzaj świadczonej pracy. Sąd nie jest bowiem związany oceną charakteru zatrudnienia pracownika dokonaną przez pracodawcę w wystawionym pracownikowi świadectwie pracy w szczególnych warunkach (por. wyroki z dnia 23 lutego 2006 r., I UK 164/05, LEX nr 272579 oraz z dnia 9 kwietnia 2008 r., I UK 316/08, LEX nr 707858).

Nie wiadomo, jakie znaczenie dla wyniku sprawy miałyby mieć rozstrzygnięcie formułowanych przez skarżącego wątpliwości, skoro ze stanu faktycznego sprawy wynika, że w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 15 lipca 1991 r. nie wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu prac określonych w wykazie A, dział XIV, poz. 24. Ustalenia tego skarżący nie podważa stosownymi zarzutami obrazy przepisów postępowania. Tymczasem właśnie ono dało Sądowi drugiej instancji podstawę do dokonania ceny, że czynności nadzorcze wykonywane przez skarżącego jako kierownika budowy podlegały zakwalifikowaniu do wykazu C.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[1.n]